

Työ- ja elinkeinoministeriölle
VN/8935/2020

Lausunto Business Finland Venture Capitalin toimintaa koskevan lain muuttamisesta

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Pääomasijoittajat ry:ltä lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi riskirahoitusta alkuvaiheen pääomarahastoihin sijoittavasta valtion kokonaan omistamasta osakeyhtiöstä annetun lain (myöhemmin BFVC-laki) muuttamiseksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan seuraavaa:

- Muutoksella BFVC-lakiin ehdotetaan lisättäväksi menettelytapasäännökset, joiden mukaisesti Business Finland Venture Capital Oy:n (myöhemmin BFVC) sijoitustoimintaan liittyvää valtiontukea tai takaisinperintäkorkoa voitaisiin periä takaisin. Asiasta ei ole säännöksiä nykyisin BFVC-laissa eikä muualla lainsäädännössä.
- Koska takaisinperinnässä on kyse julkisen vallan käyttämisestä, takaisinperintätehtävä annetaan perustuslain vaatimuksista johtuen Innovaatiokeskus Business Finlandille.
- Business Finland Venture Capital Oy:llä olisi velvollisuus tehdä ilmoitus Business Finlandille, jos sen tietoon tulee peruste tuen keskeyttämiselle tai takaisinperinnälle.
- Lakimuutosten ehdotetaan tulevan voimaan takautuvasti.
- Samalla lain nimi muutetaan viittaamaan Business Finland Venture Capital Oy -nimeen selkeyden vuoksi.

Pääomasijoittajat ry:n näkemykset lyhyesti:

- Pidämme perusteltuna, että BFVC-lakiin lisätään takaisinperintämenettelyä koskevat säännökset ja kannatamme sitä, että päätöksen takaisinperinnästä tekee Innovaatiokeskus Business Finland joko itsenäisesti taikka BFVC:n ilmoituksesta.
- Sen lisäksi, että BFVC-laissa säädetään takaisinperintämenettelystä, on välttämätöntä, että BFVC-lakiin lisätään tarkkarajaiset viittaukset niihin säännöksiin, joiden rikkominen johtaa takaisinperintämenettelyyn.
- Myös BFVC:n takaisinperintämenettelyn suhde hallintolakiin on täsmennettävä BFVC-lakiin.
- Lain terminologiaa on täsmennettävä mm. tuensaajan -käsitteen osalta, jotta takaisinperintämenettelyn soveltamisala on selkeä ja tarkkarajainen.
- Lakimuutosten takautuvuuden osalta on täsmennettävä, että takautuvuus koskee vain takaisinperintämenettelyä.
- Selvyiden vuoksi on todettava, että esityksellä ei ole vaikutuksia BFVC:n sijoituspolitiikan eikä BFVC:n riskirahoitusohjelman laajuuteen.

Pääomasijoittajat ry:n yksityiskohtaiset näkemykset:

1. BFVC-lakiin on lisättävä tarkkarajaiset viittaukset niihin säännöksiin, joiden rikkominen johtaa takaisinperintämenettelyyn

Business Finland Venture Capital Oy:n valtiontukea sisältävät rahastosijoitukset perustuvat käytännössä sen valtiontukiohjelmiin (Business Finland Venture Capital Oy:n riskirahoitusohjelma 01/2019-12/2020 ja Tekes Pääomasijoitus Oy:n riskirahoitusohjelmaa 08/2014-01/2019). Valtiontukiohjelmassa määritellään, millä tavoin yleisen EU:n ryhmäpoikkeusasetuksen määräyksiä sovelletaan Business Finland Venture Capital Oy:n sijoitustoiminnassa huomioiden yhtiötä koskeva kansallinen lainsäädäntö.

Hallituksen esitysluonnoksen tavoitteena on yleisperusteluiden mukaan toteuttaa mahdollisuus takaisinperiä Business Finland Venture Capital Oy:n kohderahastojen *väärin perustein tekemä sijoitus* sekä takaisinperintäkorko tälle sijoitukselle. Epäselväksi jää kuitenkin, mitä tarkoitetaan ”väärin perustein tehdyllä sijoituksella”. Takaisinperinnän perusteena oleviin säännöksiin viitataan lain yleisperusteluissa ja yksityiskohtaisissa perusteluissa puutteellisesti ja osittain ristiriitaisesti. **BFVC-lain 8 a §:ään olisi lisättävä tarkkarajainen viittaus niihin säännöksiin, joiden rikkominen johtaa 8 a §:ssä tarkoitettuun takaisinperintämenettelyyn.**

- Esityksen **yleisperusteluiden** mukaan ”sijoituskohteena olevan yrityksen, tai siihen tehdyn sijoituksen, tulee olla sekä yhtiön (BFVC Oy:n) valtiontukiohjelman että yleisen (EU:n) ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimusten mukainen”.
- Hallituksen esitysluonnoksen **8 a §:n (Takaisinperintää koskevan päätöksen tekeminen) yksityiskohtaisista perusteluissa** todetaan puolestaan, että ”Valtiontukisäädöksiä rikkova sijoitus on yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimusten vastainen.”
- Hallituksen esitysluonnoksessa **8 c pykälän 1 momentin perusteluissa** viitataan tilanteisiin, joissa BFVC:n myöntämä valtiontuki on myönnetty valtiotukiohjelman vastaisesti. Pykälän 2 momentissa viitataan tilanteisiin, jossa BFVC:n myöntämä valtiontuki on kansallisen lainsäädännön vastainen, mutta ei Euroopan unionin normiston vastainen.
- **Esitämme**, että 8 a §:ssä viitataan tarkasti niihin säännöksiin, joiden rikkominen voi johtaa takaisinperintään. Lisäksi yleisperusteluiden ja uusien pykälien yksityiskohtaiset perustelut tulisi olla johdonmukaisia keskenään.

2. BFVC:n takaisinperintämenettelyn suhde hallintolakiin on täsmennettävä BFVC-lakiin

Voimassa olevan BFVC-lain 5 §:n mukaan ”Yhtiön pääomasijoituksiin ja takauksiin liittyvässä päätöksenteossa ja niiden valmistelussa sovelletaan hallintolakia...”. Voimassa oleva 5 § ei ulotu takaisinperintään, koska laissa ei ole säädetty aikaisemmin takaisinperinnästä. Näin ollen uusien takaisinperintää koskevien säännösten suhde hallintolakiin jää epäselväksi.

- Esitämme BFVC-lain 5 §:ää muutettavaksi siten, että myös BFVC-lain 8 a §:n 2 momentin mukainen takaisinperintä mainitaan 5 §:ssä. Muutoksen tavoitteena on varmistaa, että BFVC:n ilmoitus Innovaatiokeskus Business Finlandille valmisteltaisiin ja perusteltaisiin

hallintolain säännösten mukaisesti. Näin varmistetaan, että Business Finlandin päätöksenteon pohjana on riittävät perusteet takaisinperintäpäätöksen tekemiseksi kaksivaiheisessa menettelyssä.

3. Lain terminologiaa on täsmennettävä mm. tuensaajan -käsitteen osalta, jotta takaisinperintämenettelyn soveltamisala on selkeä ja tarkkarajainen

Hallituksen esitysluonnoksessa viitataan useassa kohdin ”tuensajaan”, joka tarkoittaa eri asiayhteyksissä joko pääomasijoitusrahaston hallinnointiyhtiötä ja/tai pääomasijoitusrahaston kohdeyhtiötä. Takaisinperintämenettelyn tarkkarajaisuuden ja eri osapuolien oikeuksien ja velvollisuuksien määrittämiseksi käytettävää terminologiaa olisi täsmennettävä.

- Tuensajaan liittyvän terminologian käyttö on tarkistettava johdonmukaisen kokonaisuuden varmistamiseksi.
- On myös selkiytettävä takaisinperintämenettelyn soveltamisalaa eli se, kohdistuuko takaisinperintä kaikissa tilanteissa pääomasijoitusrahaston hallinnointiyhtiöön vai onko tilanteita, jolloin takaisinperintä kohdistuu suoraan kohdeyhtiöön ja vaativatko eri vaihtoehdot täsmennyksiä lakiehdotukseen.
- Lain perustelujen mukaan ”esitetty takaisinperintä kohdistuu tuensaajan omaisuuteen”. Myös tästä näkökulmasta on määriteltävä tarkemmin, mitä tahoa tuensaajalla esityksessä tarkoitetaan.

4. Lakimuutosten takautuvuuden osalta on täsmennettävä, että takautuvuus koskee vain takaisinperintämenettelyä

Voimaantulosäännöksen mukaan ehdotettavia 8 a §:ä, 8 b §:ä sekä 8c §:n 1 ja 3 momenttia sovelletaan ennen lain voimaantuloa eli taannehtivasti. Lain perustelut ovat epäselvät sen suhteen, mitä taannehtivuudella tässä tapauksessa tarkoitetaan ja, kuinka laaja-alaisesti taannehtivuutta tulkitaan.

- Perustelujen mukaan ”muutoksilla luotaisiin mahdollisuus periä taannehtivasti takaisin rahastosijoitukseen tai sen kohderahaston sijoitukseen mahdollisesti liittyvän valtiontukea ja takaisinperintäkorkoa (Huom! tarkista sanamuoto)”. Olisi täsmennettävä, että kyse on taannehtivasta takaisinperintämenettelystä. Kyse voi olla lisäksi vain sellaisen sääntelyn rikkomisesta, joka on ollut voimassa BFVC:n ja kohderahaston välillä tehdyn sopimuksen tekohetkellä. Edellä esitetyn mukaisesti selvyuden vuoksi näihin säännöksiin tulisi viitata nimenomaisesti laissa.
- Takaisinperinnän perusteena on mainittu mm. seuraava: *”Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen vastainen sijoitus kohdeyritykseen voi olla esimerkiksi sijoitus joka tehdään vaikeuksissa olevaan yritykseen”*. Tällä hetkellä Euroopassa ja Yhdysvalloissa keskustellaan siitä, mitä ”vaikeuksissa olevan yrityksen” -määritelmällä tarkoitetaan. Mikäli EU-asetukseen liittyvät tulkinnat muuttuvat, pidämme olennaisena, että EU-asetuksen tulkintaan liittyvillä muutoksilla ei voi olla takautuvia vaikutuksia jo olemassa oleviin sopimuksiin eikä näissä tilanteissa voida ryhtyä takaisinperintämenettelyyn. Käsitteemme mukaan BFVC:n

Pääomasijoittajat

13.10.2020

kohderahastoina olevien venture capital -rahastojen sijoitukset startup-yhtiöihin täyttävät edellä mainitun ryhmäpoikkeusasetuksen vaatimukset.

- Takaisinperinnällä on olennaisia vaikutuksia omaisuuden suojaan. Tämän vuoksi kannatamme sitä, että ehdotuksesta pyydetään perustuslakivaliokunnan lausunto, kuten esityksessä on ehdotettu.

Lopuksi toteamme, että käsityksemme mukaan hallituksen esitysluonnoksen tarkoituksena ei ole kaventaa BFVC:n sijoitustoimintaa uusien rahastosijoitusten osalta. Ehdotuksella ei ole siten vaikutuksia siihen, minkälaiset Venture Capital -rahastot voivat jatkossa saada sijoituksia BFVC:ltä vaan BFVC:n sijoitustoiminta jatkuu aikaisempien suuntaviivojen mukaisesti.

Pidämme keskeisenä sitä, että Business Finland Venture Capitalin toimintaa jatketaan myös jatkossa 1.1.2021 alkavan valtiontukiohjelman puitteissa.

PÄÄOMASIOITTAJAT RY

Lisätiedot:

Pia Santavirta

Toimitusjohtaja

0405467749

pia.santavirta@paaomasijoittajat.fi